

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP-2091/17**, rješavajući apelaciju „**Alumina**“ **d.o.o. Zvornik**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (3) i člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Zlatko M. Knežević, potpredsjednik

Margarita Caca-Nikolovska, potpredsjednica

Tudor Pantiru, sudija

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

Giovanni Grasso, sudija

na sjednici održanoj 16. februara 2018. godine, donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija „**Alumina**“ **d.o.o. Zvornik** podnesena protiv Rješenja Okružnog suda uz Bijeljini broj 83 0 Ip 029383 16 Pž od 11. februara 2017. godine i Rješenja Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 Ip 029383 15 Ip od 13. juna 2016. godine.

Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djestvo Odluke o privremenoj mjeri broj *AP-2091/17* od 6. jula 2017.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. „Alumina“ d.o.o. Zvornik (u daljnjem tekstu: apelantica) sa sjedištem u Zvorniku, koju zastupa zakonski zastupnik, podnijela je 25. maja 2017. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Rješenja Okružnog suda uz Bijeljini (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 83 0 Ip 029383 16 Pž od 11. februara 2017. godine i Rješenja Osnovnog suda u Zvorniku (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 83 0 Ip 029383 15 Ip od 13. juna 2016. godine.
2. Podneskom od 5. juna 2017. godine apelantica je dopunila apelaciju zahtjevom za donošenje privremene mjere kojom bi se Osnovnom sudu naložilo da ne provodi postupak izvršenja u izvršnom predmetu tog suda koji se vodi na temelju rješenja o izvršenju broj 83 0 Ip 029383 15 Ip od 12. aprila 2017. godine.
3. Apelantica je podneskom od 18. januara 2018. godine dopunila apelaciju.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

4. Odlučujući o zahtjevu za donošenje privremene mjere Ustavni sud je odlukom broj *AP-2091/17* usvojio zahtjev i Osnovnom sudu naložio da ne provodi postupak izvršenja Rješenja o izvršenju broj 83 0 Ip 029383 15 Ip od 12. aprila 2017. godine (vidi, Ustavni sud, Odluka o privremenoj mjeri broj *AP-2091/17* od 6. jula 2017. godine, dostupna na web stranici Ustavnog suda, www.ustavnisud.ba).
5. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Okružnog suda, Osnovnog suda i Pavgord d.o.o. Foča zatraženo je 17. jula 2017. godine da dostave odgovor na apelaciju.
6. Okružni sud, Osnovni sud i punomoćnik Pavgord d.o.o. Foča su odgovor na apelaciju dostavili u periodu od 25. do 27. jula 2017. godine.

III. Činjenično stanje

7. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacionih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Uvodne napomene (izvršni postupak koji je pokrenuo AB „Ukio Bankas Kaunis“ - Litvanija)

8. Tražilac izvršenja AB „Ukio Bankas“- Kaunas, Litvanija je kod Okružnog privrednog suda u Bijeljini (u daljnjem tekstu: Okružni privredni sud) 30. jula 2013. godine podnio prijedlog za izvršenje protiv apelantice, kao izvršenika, radi naplate novčanog potraživanja. Prijedlog za izvršenje podnesen je na osnovu izvršnih isprava – potvrda o registraciji zaloga iz registra zaloga pri Ministarstvu pravde BiH. Naime, apelantica se na temelju ugovora o zalogu opšte imovine od 7. decembra 2012. godine, ugovora o zalogu pokretnih stvari od 7. decembra 2012. godine i ugovora o zalogu udjela „Alusil“ d.o.o. Zvornik od 7. decembra 2012. godine obavezala da tražitelju izvršenja (AB „Ukio Bankas“ - Kaunas, Litvanija) izmiri potraživanja.

9. Postupajući po prijedlogu za izvršenje Okružni privredni sud je donio dva rješenja o izvršenju pod istim poslovnim brojem od 10 oktobra 2013. godine kojima je odredio predloženo izvršenje i to zapljenom novčanih sredstava na transakcijskim računima apelantice, te prinudno izvršenje na pokretnim stvarima apelantice.

10. U ponovljenom postupku Okružni privredni sud je rješenjem od 14. maja 2015. godine usvojio prigovor izvršenika protiv rješenja o izvršenju donesenih 10. oktobra 2013. godine, odlučivši da se izvršenje obustavi u cijelosti, ukinuvši sve provedene izvršne radnje.

11. Iz raspoloživih dokumenata proizlazi da je Rješenjem Okružnog privrednog suda broj 59 0 Ip 026193 13 Ip od 11. maja 2015. godine (koje uz apelaciju nije dostavljeno), koje je potvrđeno rješenjem Višeg privrednog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Viši privredni sud) broj 59 0 Ip 026193 15 Pž 2 od 24. juna 2015. godine, odbijen prijedlog „Pavgord“ d.o.o. Foča za stupanje u izvršni postupak, kao novi tražilac izvršenja, umjesto dosadašnjeg tražioca izvršenja AB „Ukio Bankas“-Kaunas, Litvanija. Iz obrazloženja Višeg privrednog suda proizlazi da je rješenjem Okružnog privrednog suda „odbijen prijedlog Pavgord d.o.o. Foča“ za stupanje u izvršni postupak, kao novog tražitelja izvršenja, umjesto dosadašnjeg tražitelja izvršenja, te da je Pavgord d.o.o. Foča blagovremeno podnio žalbu protiv tog rješenja. Viši privredni sud je nakon ispitivanja prvostepenog rješenja zaključio da iz ugovora o prenosu kolaterala proizlazi da je priloženim ugovorom prenesena kolaterala, a ne novčana potraživanja, pa kako iz raspoloživih dokaza ne proizlazi da je

na Pavgord d.o.o. preneseno novčano potraživanje tražitelja izvršenja, taj sud je zaključio da Pavgord d.o.o. Foča nije dokazao da je potraživanje tražitelja izvršenja prešlo na njega, kako to propisuje odredba člana 30. stav 1. Zakona o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: ZIP). Kako ponuđenim dokazima nije dokazano da su ispunjeni uslovi iz člana 30. stav (1) ZIP-a Viši privredni sud je odlučio kao u izreci presude.

12. Iz raspoloživih dokumenata proizlazi da je tražitelj izvršenja 28. septembra 2015. godine zatražio od Okružnog privrednog suda promjenu na strani tražitelja izvršenja u korist Pavgord d.o.o. Foča. Kako proizlazi iz raspoloživih dokumenata o tom prijedlogu Okružni privredni sud nije raspravljao.
13. Viši privredni sud je odlučujući o žalbi tražitelja izvršenja protiv rješenja Okružnog privrednog suda broj 59 0 Ip 026193 13 Ip od 14. maja 2015. godine donio Rješenje broj 59 0 Ip 026193 16 Pž 3 od 21. januara 2016. godine kojim je djelimično uvažio žalbu AB „Ukio Bankas“-Kaunas, Litvanija tako što je ukinuo osporeno rješenje Okružnog privrednog suda u dijelu koji se odnosi na rješenje o izvršenju od 10. oktobra 2013. godine doneseno na osnovu potvrde o registraciji zaloga i u tom dijelu predmet ustupio stvarno nadležnom Osnovnom sudu, dok je u ostalom dijelu (izvršenje na osnovu notarske isprave) žalbu odbio i osporeno rješenje u tom dijelu potvrdio (u dijelu koji se odnosi na zapljenu novčanih sredstava izvršenika). Naime, Viši privredni sud se pozvao na odredbu člana 30. stav 2. Zakona o sudovima koja propisuje da je osnovni sud nadležan da sprovodi izvršni postupak, ako zakonom nije drugačije određeno, a kako je zakonom drugačije propisana nadležnost privrednih sudova (izvršenje na temelju pravosnažne i izvršne sudske odluke i izvršne notarske isprave), zaključeno je da privredni sudovi nemaju stvarnu nadležnost za provođenje izvršnog postupka u predmetima u kojima je prijedlog za izvršenje podnesen na temelju potvrda o registraciji zaloga.
14. Dakle, predmetni spis je 24. februara 2016. godine, u skladu sa Rješenjem Višeg privrednog suda broj 59 0 Ip 026193 16 Pž 3 od 21. januara 2016. godine, proslijeđen na nadležno postupanje Osnovnom sudu.

Osporeni postupak (promjena tražitelja izvršenja)

15. Postupajući po prijedlogu tražitelja izvršenja kojim je, u sklopu izvršnog postupka od Okružnog privrednog suda zatražio promjenu na strani tražitelja izvršenja u korist Pavgord d.o.o. Foča, Osnovni sud je, kao stvarno i mjesno nadležan sud, zaključkom od 25. aprila 2016. godine pozvao tražitelja izvršenja da sudu dostavi notarski obrađen ugovor o prenosu kolaterala broj OPU-148/15 koji su zaključili tražitelj izvršenja, kao prenosilac AB „Ukio Bankas“-Kaunas, Litvanija i

Pavgord d.o.o. Foča, kao sticalac, zatim potvrde o registraciji zaloga na koje se pozvao, te kupoprodajni ugovor od 20. novembra 2014. godine, koji su međusobno zaključili navedeni pravni subjekti, što je tražitelj izvršenja blagovremeno učinio.

16. Osporenim Rješenjem Osnovnog suda broj 83 0 Ip 029383 15 Ip od 13. juna 2016. godine usvojen je prijedlog dosadašnjeg tražitelja izvršenja AB „Ukio Bankas“- Kaunas, Litvanije u stečaju za stupanje u izvršni postupak novog tražitelja izvršenja, tako da je dozvoljeno da umjesto dosadašnjeg tražitelja izvršenja u izvršni postupak stupi novi tražilac izvršenja „Pavgord“ d.o.o. Foča. Nakon što je ispitao zahtjev Osnovni sud je zaključio da je on osnovan jer iz raspoloživih dokumenata proizlazi da su tražitelj izvršenja, kao prenosilac, i firma „Pavgord“ d.o.o. Foča, kao sticalac, zaključili ugovor o prenosu kolaterala kojim su na firmu „Pavgord“ d.o.o. Foča prenesena prava iz ugovora o zalogu opšte imovine apelantice, ugovora o zalogu pokretne imovine apelantice, te ugovora o zalogu udjela apelantice u društvu „Alusil“ d.o.o. Zvornik. Osnovni sud se u tom pravcu pozvao na odredbu člana 30. stav (1) ZIP-a koja propisuje da se izvršenje određuje i na prijedlog i u korist lica koje u izvršnoj ispravi nije označeno kao tražilac izvršenja, ako ono javnom ili ovjerenom privatnom ispravom dokaže da je potraživanje na njega preneseno ili na neki drugi način, a ako se prenos ne može dokazati na taj način, stranke svoja prava vezana za prenos potraživanja mogu dokazivati u parničnom postupku.
17. U konkretnom slučaju izvršni postupak se temelji na potvrdama o registraciji zaloga. Osnovni sud se u vezi s tim pozvao na odredbe člana 26. stav (1) i člana 21. Okvirnog Zakona o zalozima BiH koje propisuju da potvrda o registraciji predstavlja izvršni naslov, odnosno da je potvrda o registru zaloga javna isprava u pogledu činjenica koje su u njoj sadržane, te na odredbu člana 2. Pravilnika o zalozima BiH koja propisuje da je založni povjerilac lice koje je u registraciji označeno kao založni povjerilac. Nadalje se Osnovni sud pozvao na odredbu člana 4. stav (1) Okvirnog Zakona o zalozima BiH, koja propisuje da zalog nastaje kada su ispunjeni svi propisani uslovi, između ostalog, da u registru zaloga postoji registracija koja se odnosi na taj konkretan zalog. Osnovni sud je potom naveo da je prilikom odlučivanja imao u vidu da je raniji tražilac izvršenja uz zahtjev dostavio izvod iz registra zaloga o registraciji prenosa zaloga na novog založnog povjerioca, pa su shodno tome ispunjeni uslovi propisani odredbom člana 30. stav (1) ZIP-a.
18. Odlučujući o žalbi apelantice podnesenoj protiv prvostepenog rješenja Okružni sud je Rješenjem broj 83 0 Ip 029383 16 PŽ od 11. februara 2017. godine žalbu odbio i prvostepeno rješenje potvrdio. Nakon što je ispitao žalbom osporeno rješenje Okružni sud je zaključio da je prvostepeni sud donio pravilnu odluku u kojoj je naveo jasne i argumentovane razloge koje taj sud

prihvata u cijelosti. U vezi s prigovorima kojima je ukazano na povredu postupka Okružni sud je naveo da je tačno da je ZIP-om propisana obaveza održavanja ročišta, međutim, navedeno samo u određenim situacijama, pa shodno tome žalbeni prigovori usmjereni u tom pravcu nisu osnovani. Navedeno stoga, kako je istakao Okružni sud, što održavanjem ročišta, s obzirom na raspoložive dokaze u spisu, sud ne bi došao do drugačijeg zaključka. Apsurdnim su od strane Okružnog suda ocijenjeni prigovori kojima je ukazano na ništavost svih ugovora koji su u postupku prezentovani jer izvršni sud nije ovlašten da ispituje pravnu valjanost prezentiranih dokaza, odnosno ugovora o kojima govori žalba. Nadalje je Okružni sud ocijenio neosnovanim i prigovore vezane za proizvoljnu primjenu prava, odnosno propisa koji regulišu ovu oblast i to Okvirnog Zakona o zalozima BiH, Pravilnika o zalozima BiH i odredbe člana 30. stav (1) ZIP-a, kojom se otklanja nesklad u označavanju tražitelja izvršenja kao stranke u izvršnom postupku u odnosu na označavanje tražitelja izvršenja u izvršnoj ispravi na kojoj se temelji izvršenje. Okružni sud je u tom pravcu citirao i dodatno pojasnio odredbu člana 30. stav (1) ZIP-a koja reguliše izvršenje u korist trećeg lica koje u izvršnoj ispravi nije označeno kao tražilac izvršenja u situaciji kada su ispunjeni odgovarajući uslovi za to, kao što je to slučaj u konkretnom slučaju.

Postupak izvršenja pokrenut od strane novog tražitelja izvršenja Pavgord d.o.o. Foča

19. Rješenjem o izvršenju Osnovnog suda broj 83 0 Ip 029383 15 Ip od 12. aprila 2017. godine dozvoljeno je predloženo izvršenje novog tražitelja izvršenja „Pavgord“ d.o.o. Foča protiv apelantice, kao izvršenika, pljenidbom novčanih sredstava sa bankovnih računa apelantice.
20. Prema navodima apelacije protiv navedenog rješenja apelantica je blagovremeno podnijela prigovor o kojem, prema informacijama sa kojima raspolaže Ustavni sud, nije odlučeno jer je Osnovni sud, postupajući po privremenoj mjeri Ustavnog suda, zaključkom od 7. jula 2017. godine, odlučio da ne provodi daljnje radnje u izvršnom postupku do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o apelaciji.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

21. Apelantica smatra da je osporenim rješenjima povrijeđeno njeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelacijom se prije svega detaljno opisuje hronologija izvršnog postupka te se u tom pravcu pojašnjava da je litvanska Ukio banka (raniji tražitelj izvršenja) još 2013. godine pokrenula izvršni postupak protiv apelantice

pred Okružnim privrednim sudom. Zatim apelantica ukazuje na propuste redovnih sudova u kontekstu samog izvršnog postupka i izvršnih isprava temeljem kojih je postupak pokrenut i sl. Nadalje apelantica pojašnjava da je u toku izvršnog postupka navedena banka zatražila promjenu tražitelja izvršenja u korist „Pavgord“ d.o.o. Foča, ali je taj prijedlog pravosnažno odbijen rješenjem Višeg privrednog suda, ali kako je predmet prenesen na nadležno postupanje Osnovnom sudu taj sud je donio osporeno rješenje kojim je dozvolio promjenu na strani tražitelja izvršenja, koje je u žalbenom postupku potvrđeno od strane Okružnog suda, čime je, prema ocjeni apelantice, povrijeđen princip *ne bis in idem*, u smislu člana 67. stav (1) tačka 4) Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP) u vezi s članom 21. ZIP-a. Prema ocjeni apelantice nadležni Osnovni sud je mogao da odlučuje samo o tome da li se eventualno raniji tražitelj izvršenja može naplatiti prodajom pokretnih stvari apelantice, ali da ni u kom slučaju nije mogao ponovno raspravljati pitanje promjene na strani tražitelja izvršenja o čemu je već pravosnažno odlučio Okružni privredni sud. Predloženo je da se apelacija usvoji, da se utvrdi kršenje apelantičinog prava na pravično suđenje te da se osporena rješenja ukinu i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

22. U dopuni apelacije iz januara 2018. godine apelantica je dostavila Presudu Višeg privrednog suda broj 59 0 Ps 026477 17 Pž 2 od 24. novembra 2017. godine koja je donesena u predmetu AB Ukio Bankas Kaunas – Litvanija protiv Fabrike glinice Birač a.d. iz Zvornika koji se vodi radi utvrđivanja osnovanosti potraživanja v.s.p. 155.226.433,90 KM. Iz citirane presude proizlazi da je žalba AB Ukio Bankas Kaunas – Litvanija odbijena i prvostepena presuda potvrđena kojom je u cijelosti odbijen tužbeni zahtjev. Apelantica smatra da dostavljena odluka ukazuje na nepostojanju osnovnog potraživanja koje je predmet spornog izvršenja.

b) Odgovor na apelaciju

23. Okružni sud je naveo da u cijelosti ostaje kod razloga koje je dao u osporenom rješenju jer u spisima predmeta postoje dokazi da je na novog tražitelja izvršenja prešlo novčano potraživanje sa ranijeg tražitelja izvršenja (novi tražilac izvršenja je otkupio potraživanje ranijeg tražitelja izvršenja o čemu postoje ugovori), prešla kolateralu (imovina zajmoprimca kojom on jamči isplatu duga zajmodavcu), kao i potvrda o registraciji izdata od strane Ministarstva pravde BiH. U vezi s navodima da je osporenim rješenjem povrijeđeno pravilo *ne bis in idem* Okružni sud je istakao da su navodi neutemeljeni jer je za postojanje presuđene stvari potrebno da se ispune tri uslova: da postoji identitet stranaka u istoj ili obrnutoj ulozi, identitet zahtjeva i identitet činjeničnog osnova, što u konkretnom sporu nije slučaj, jer tužilac (podnosilac zahtjeva) nije bio isto lice. Okružni sud je izrazio sumnju u pogledu nadležnosti Okružnog privrednog suda u ranijem postupanju, a što proizlazi iz Zakon o redovnim sudovima kojima je regulisana nadležnost svakog od sudova. Nadalje

u vezi s pozivanjem apelanta na A.D. „Birač“ Zvornik – Karakaj, iako je u sklopu povezanih preduzeća postojao A.D. „Birač“ Europe sa sjedištem u Litvaniji, „Alumina“ itd., Okružni sud je naglasio da se u konkretnom slučaju radi o posebnim pravnim subjektima koji imaju svojstvo pravnog lica i samostalno istupaju u pravnom prometu, bez obzira što se radi o nizu povezanih firmi. Okružni sud je ocijenio pogrešnim ovakvo povezivanje apelantice na razne povezane firme koje su poslovale pod različitim imenima jer je u konkretnom slučaju apelantica izvršenik, a postupak za naplatu potraživanja pokrenula je AB Ukio Bankas – Litvanija, kao zajmodavac i povjerilac.

24. Osnovni sud je u iscrpnom odgovoru na apelaciju hronološki opisao tok postupak, te se detaljno osvrnuo i na ključne apelacione prigovore koje je ocijenio neutemeljenim. Prvostepeni sud se osvrnuo na ključni prigovor apelantice a koji se odnosi na kršenje principa *ne bis in idem* pa je u tom pravcu, između ostalog, navedeno da u vrijeme kada je Okružni privredni sud odlučivao o zahtjevu Pavgord d.o.o. Foča još uvijek nije bila izvršena promjena u registru zaloga (rješenje je doneseno 11. maja 2015. godine i potvrđeno od strane Višeg privrednog suda 24. juna 2015. godine), a promjena u registru zaloga na novog založnog povjerioca Pavgord d.o.o. Foča je izvršena u periodu od 13. do 25. avgusta 2015. godine. U tom pravcu je još posebno problematizirana i nadležnost Okružnog privrednog suda za odlučivanje u predmetnoj izvršnoj stvari. Konačno, Osnovni sud je naveo da je prilikom odlučivanja imao u vidu potvrde o registraciji koje je izdalo Ministarstvo pravde BiH Registar zaloga, sa izvršenom promjenom registracije na dan 13. i 25. avgust 2015. godine, kojim je u registru zaloga izvršeno brisanje dosadašnjeg založnog povjerioca AB „Ukio Bankas“ Kaunas – Litvanija i upisan novi založni povjerilac Pavgord d.o.o. Foča, a navedene potvrde iz registra zaloga pri Ministarstvu pravde BiH predstavljaju valjan izvršni naslov, te je naglašeno da izvršni sud nije ovlašten da ispituje pravnu valjanost prezentiranih dokaza. Još je navedeno da je Osnovni sud prilikom odlučivanja postupao u skladu sa Okvirnim zakonom o zalozima BiH, Pravilnikom o zalozima BiH, Zakonom o sudovima RS, ZPP-om i ZIP-om, zaključivši da su apelacioni navodi potpuno neosnovani i pravno neutemeljeni.

25. Pavgord d.o.o. Foča je u iscrpnom odgovoru potkrijepljenim brojnim dokumentima izrazio svoje neslaganje s apelacionim prigovorima ocijenivši ih potpuno neutemeljenim. Naime, Pavgord d.o.o. Foča je u odgovoru kao prvo izrazio sumnju u dopustivost apelacije, a nakon toga se detaljno osvrnuo na konkretne apelacione prigovore. Tako je prigovor presuđene stvari ocijenjen potpuno depasiranim jer je kod primjene načela *ne bis in idem* potrebno razlikovati da li se sporno pitanje odnosi na meritorna ili procesna pitanja, navedeno posebno jer se to načelo primjenjuje isključiva na meritorna pitanja, što u konkretnom nije slučaj. Osim toga, promjena na strani tražitelja izvršenja

nije ograničena niti zabranjena odredbama ZIP-a, već je naprotiv dozvoljena pod određenim uslovima. Zatim je Pavgord d.o.o. Foča u odgovoru ukazao na netačne navode apelantice da je izvršenje na novčanim sredstvima izvršenika pravosnažno obustavljeno. Naime, naglašeno je da je tačno da je obustavljen postupak, ali samo na osnovu izvršenja na osnovu izvršne notarske isprave, ali nije obustavljen na osnovu potvrde registra zaloga, na temelju koje tražilac izvršenja ima pravo namirenja svog potraživanja iz opšte imovine apelantice, kao dužnika, kako je to navedeno u ugovoru. Nadalje je istaknuto da u konkretnom slučaju ne postoji povreda prava apelantice, već Pavgord d.o.o. Foča trpi kršenje prava na suđenje u razumnom roku jer predmetni izvršni postupak traje duže od četiri godine, a apelantica na svaki način pokušava da odugovlači postupak. Predloženo je da se u konkretnom slučaju hitno odluči i to odbacivanjem apelacije kao nedopuštene odnosno *prima facie* neosnovane, te privremena mjera ukine, kako bi se Osnovnom sudu dozvolilo preduzimanje zakonom predviđenih radnji u cilju okončanja izvršnog postupka i namirenja potraživanja tražitelja izvršenja.

V. Relevantni propisi

26. U **Zakonu o izvršnom postupku** („Službeni glasnik RS“ br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14), relevantne odredbe glase:

Primjena odredaba drugih zakona
Član 21. stav (1)

(1) *U izvršnom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno*

Prelaz potraživanja ili obaveze
Član 30. stav (1)

(1) *Izvršenje se određuje i na prijedlog i u korist lica koje u izvršnoj ispravi nije označeno kao tražilac izvršenja ako ono javnom ili ovjerenom privatnom ispravom dokaže da je potraživanje na njega preneseno ili da je na njega na drugi način prešlo. Ako se prenos ne može dokazati na taj način, stranke svoja prava vezana za prenos potraživanja mogu dokazivati samo u parničnom postupku.*

27. U **Okvirnom zakonu o zalozima** („Službeni glasnik BiH“ br. 28/04 i 54/04), relevantne odredbe glase:

3. Predmet zaloga

Član 3.

Zalog se može zasnovati na stvari u vlasništvu založnog dužnika kao i na stvari na kojoj će on steći pravo vlasništva tek nakon zaključenja ugovora o zalogu.

Zalog može osiguravati jednu ili više postojećih ili budućih novčanih obaveza.

Obaveza može biti obaveza založnog dužnika ili drugog lica.

II - PRAVA I OBAVEZE ZALOŽNOG POVJERIOCA I ZALOŽNOG DUŽNIKA

1. Nastanak zaloga

Član 4.

Zalog je nastao ispunjenjem sljedeća četiri uslova, bez obzira kojim su redom ispunjeni:

- a) u Registru zaloga postoji registracija koja se odnosi na taj zalog;*
- b) lica koja su označena kao založni dužnik i založni povjerilac u registraciji iz tačke a) ovog stava zaključila su ugovor o zalogu;*
- c) lice označeno kao založni dužnik u registraciji iz tačke a) ovog stava je vlasnik stvari koja je ugovorom o zalogu iz tačke b) ovog stava određena kao osiguranje; i*
- d) da je lice označeno kao založni povjerilac u registraciji iz tačke a) ovog stava, odnosno neko drugo lice u skladu s ugovorom o zalogu iz tačke b) ovog stava ili s njim povezanim ugovorom, dalo ili je obavezno dati kredit licu označenom kao založni dužnik u registraciji iz tačke a) ovog stava ili trećem licu.*

Uslov iz stava 1. tačke c) ovog člana također je ispunjen ako je po ugovoru kojim nastaje posebno vlasničko pravo na stvari ovo lice kupac, zakupac, ustupilac potraživanja, odnosno komisionar.

6. Dokazivanje podataka koji se nalaze u Registru zaloga

Član 21.

Postojanje i sadržaj bilo kog podatka koji se nalazi u Registru zaloga može se dokazivati isključivo odgovarajućim izvodom izdatim od strane Registra zaloga.

Dokument koji ukazuje na to da je izdat od strane Registra zaloga u formi propisanoj Pravilnikom o zalozima smatra se izdatim od strane Registra zaloga i ima karakter i

dokaznu snagu javne isprave u pogledu činjenica koje su u njemu sadržane ukoliko se ne dokaže suprotno.

Član 26. stav (1)

Postupak izvršenja pokreće se na zahtjev založnog povjerioca nakon što založni dužnik povrijedi obaveze iz ugovora o zalogu. Izvršenje u skladu s odredbama ovog poglavlja moguće je samo ukoliko založni povjerilac dostavi izvršnom sudu ugovor o zalogu i Potvrdu o registraciji. Navedena Potvrda o registraciji je izvršni naslov.

28. U **Pravilniku o zalozima** („Službeni glasnik BiH“ broj 53/04) u relevantnom dijelu glasi:

Definicije

Član 2.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u Pravilniku imaju slijedeća značenja

Založni povjerilac- znači lice koje je u registraciji označeno kao založni povjerilac. Lice koje se u registraciji pojavljuje kao založni povjerilac može biti imalac sljedećih prava: zaloga, posebnog vlasničkog prava, srodnog prava, stranog prava ili ranije stečenog prava u skladu sa definicijom ovih termina iz Zakona.

29. U **Zakonu o parničnom postupku** („Službeni glasnik RS“ br. 58/03,85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), relevantne odredbe glase:

Član 67. stav (1) tačka 4)

Po prethodnom ispitivanju tužbe sud donosi rješenje kojim se tužba odbacuje ako utvrdi:

- 4) *da je stvar pravosnažno presuđena;*

VI. Dopustivost

30. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.
31. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi

djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

32. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Okružnog suda broj 83 0 Ip 029383 16 PŽ od 11. februara 2017. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporeno rješenje apelantica je primila 4. aprila 2017. godine, a apelacija je podnesena 25. maja 2017. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija zbog pitanja koja se istom pokreću ispunjava i uslove iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.
33. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uslove u pogledu dopustivosti.

Meritum

34. Apelantica predmetnom apelacijom tvrdi da joj je osprenim rješenjima povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

35. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

36. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

37. Apelantica smatra da je osporenim odlukama prekršeno njeno pravo na pravično suđenje zbog kršenja principa *ne bis in idem*. Naime, apelantica tvrdi da nadležni sudovi u konkretnom slučaju nisu mogli dozvoliti promjenu na strani tražitelja izvršenja budući da je to pitanje prethodno pravosnažno raspravljeno pred Okružnim privrednim sudom odnosno Višim privrednim sudom koji

su odbili prijedlog Pavgord d.o.o. Foča da stupi u izvršni postupak na mjesto AB Ukio Banka Kaunas – Litvanija. Zbog navedenog apelantica smatra da je osporenim rješenjima došlo do kršenja odredbe člana 67. stav (1) tačka 4) ZPP-a, u vezi sa članom 21. stav (1) ZIP-a, te da je zbog proizvoljne primjene procesnog prava došlo do kršenja njenog prava na pravično suđenje.

38. U vezi s takvim prigovorima Ustavni sud, prije svega, ukazuje da, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije preispitivanje zaključaka redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi, Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituira redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska.
39. Ustavni sud se, dakle, shodno navedenom, može, izuzetno, kada ocijeni da je u određenom postupku redovni sud proizvoljno postupao kako u utvrđivanju činjenica, tako i u primjeni relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP-311/04* od 22. aprila 2005. godine, stav 26), upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi utvrđivali činjenice i na tako utvrđene činjenice primijenili pozitivnopravne propise. U kontekstu navedenoga Ustavni sud podsjeća i da je u više svojih odluka ukazao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi pravičnom postupku (vidi Odluku Ustavnog suda broj *AP-1293/05* od 12. septembra 2006. godine, tačka 25. i dalje, te, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Andelković protiv Srbije*, presuda od 9. aprila 2013. godine, tačka 24).
40. Dakle, Ustavni sud zapaža da je u okviru osporenog postupka raspravljano pitanje ispunjenosti uslova za promjenu na strani tražitelja izvršenja, koja je u smislu člana 30. stav (1) ZIP-a dopuštena, pod određenim uslovima. Ustavni sud nadalje zapaža da su redovni sudovi ispunjenost tih uslova u konkretnom slučaju sagledali u svjetlu dostavljenih dokaza i relevantnih odredaba ZIP-a, Okvirnog Zakona o zalozima BiH i Pravilnika o zalozima kao i činjenici da je izvršni postupak upravo pokrenut na temelju potvrde o registraciji zaloga. Potom, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi uvidom u dostavljene dokaze (izvod iz registra zaloga o registraciji prenosa zaloga sa AB „Ukio Banka“ – Kaunas, Litvanija na Pavgord d.o.o. Foča) zaključili da se radi o javnoj ispravi koju ima u vidu odredba člana 30. stav (1) ZIP-a, udovoljivši zahtjevu ranijeg

tražitelja izvršenja. Ustavni sud, imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja, raspoložive dokumente, data obrazloženja redovnih sudova i sadržaj relevantnih odredaba koje su redovni sudovi imali u vidu prilikom odlučanja, ne uočava nikakvu proizvoljnost redovnih sudova koja bi posljedično dovela do kršenja apelantičinih ustavom zajamčenih prava.

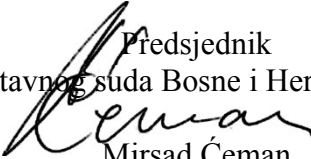
41. Ustavni sud zapaža apelantica predmetnom apelacijom zapravo ukazuje na kršenje principa *ne bis in idem* i člana 67. stav (1) tačka 4) ZPP-a jer smatra da nadležni sudovi, koji su donijeli osporena rješenja, nisu mogli ponovo raspravljati isto pitanje koje je prethodno već raspravljeno pravosnažnim rješenjem Okružnog privrednog suda kojim je odbijen zahtjev Pavgord d.o.o. za izmjenu na strani tražitelja izvršenja. U vezi s tim, Ustavni sud prije svega zapaža da apelantica takav prigovor tokom postupka nije iznosila jer se redovni sudovi tokom postupka tim pitanjem nisu bavili, odnosno iz obrazloženja osporenih rješenja ne proizlazi da su redovni sudovi taj prigovor razmatrali. Usto, apelantica i ne tvrdi da su redovni sudovi zanemarili da razmotre takav prigovor, pa navedeno upućuje na zaključak da apelantica taj prigovor nije ni iznijela pred redovne sudove. Međutim, budući da se radi o relevantnom prigovoru o kojem su se naknadno izjasnili i učesnici u postupku u odgovoru na apelaciju i Ustavni sud će se tim prigovorom pozabaviti u nastavku obrazloženja.
42. Ustavni sud prije svega podsjeća da se u konkretnom slučaju radi o pitanju procesno pravne prirode, odnosno pitanju ispunjenosti uslova za promjenu na strani tražitelja izvršenja, u smislu člana 30. stav (1) ZIP-a. Stoga, prema ocjeni Ustavnog suda okolnost da je Okružni privredni sud odbio zahtjev Pavgord d.o.o. Foča za stupanje u izvršni postupak na mjesto ranijeg tražitelja izvršenja, zbog činjenice što u tom trenutku sudu nisu bili prezentovani relevantni dokazi, koji su tek naknadno pribavljeni i dostavljeni nadležnim sudovima u konkretnom slučaju (o tome se detaljno izjasnio Osnovni sud u odgovoru na apelaciju) temeljem kojih je i udovoljeno zahtjevu AB „Ukio Bankas“ Kaunas, Litvanija, što se apelacijom i ne dovodi u sumnju, ne pokreće pitanje kršenja principa *ne bis in idem*, na način kako to apelantica tvrdi. Navedeno stoga što se radi o procesnom pitanju ispunjenosti zakonom propisanih uslova za takvu promjenu, u konkretnom slučaju, u smislu člana 30. stav (1) ZIP-a, a ne o meritumu pravnog pitanja. Prihvati li se logika apelantice to bi značilo da osoba koja u trenutku podnošenja zahtjeva npr. za ostvarivanje prava na penziju ne ispunjava određene zakonske uslove (godine staža, godine starosti i sl.), pa joj zbog toga zahtjev bude pravosnažno odbijen, više ne može ostvariti to pravo i pored činjenice što je, u međuvremenu, ispunila uslove za penziju jer bi se, prema logici apelantice, radilo o kršenju principa *ne bis in idem*.

43. Konačno, Ustavni sud podsjeća da za postojanje presuđene stvari kumulativno treba da budu ispunjeni određeni uslovi (identitet stranaka, zahtjeva i činjeničnog osnova), a iz raspoloživih dokumenta proizlazi da u konkretnom slučaju nedostaje identitet stranaka da bi se uopšte moglo pokrenuti pitanje kršenja principa *ne bis in idem*.
44. Stoga, imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da osporenim rješenjima nije došlo do kršenja odredaba člana 67. stav (1) tačka 4) ZPP-a u vezi s članom 21. stav (1) ZIP-a na koje se apelantica neosnovano pozvala, te se ovaj ključni apelacioni prigovor smatra neutemeljenim.
45. Ustavni sud zaključuje da osporenim rješenjima nije došlo do kršenja prava apelantice na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.
46. Ustavni sud podsjeća da će apelantica apelacione prigovore koji se odnose na sam izvršni postupak u kontekstu valjanosti izvršnog naslova za pokretanje istog, odnosno osnovanosti predmetnog potraživanja i sl. imati pravo isticati tokom izvršnog postupka i, eventualno, u novoj apelaciji, nakon okončanja izvršnog postupka, ukoliko apelantica ne bude zadovoljna ishodom tog postupka i bude smatrala da su u tom postupku, eventualno, prekršena neka njena ustavom zajamčena prava.

VII. Zaključak

47. Ustavni sud zaključuje da osporenim rješenjima nije prekršeno apelantičino pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada su redovni sudovi utvrdili da su ispunjeni uslovi za promjenu na strani tražitelja izvršenja, u smislu člana 30. stav (1) ZIP-a za što su dali relevantno obrazloženje, pri čemu se u konkretnom slučaju ne može govoriti o kršenju principa *ne bis in idem* jer se radi o procesno pravnom pitanju na koje se to načelo ne može primijeniti.
48. Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno dještvo Odluke o privremenoj mjeri broj AP-2091/17 od 6. jula 2017. godine.
49. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) i člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.
50. U smislu člana 43. stav (1) Pravila Ustavnog suda potpredsjednik Zlatko M. Knežević je dao izjavu o neslaganju s odlukom većine.

51. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman